
A collection of symbolic objects including a chessboard, medals, a compass, and glasses. The chessboard is in the top left, with several pieces visible. A red ribbon with a circular emblem is at the top. A blue ribbon with a circular emblem is on the left. A silver star-shaped medal is in the center. A pair of gold-rimmed glasses is in the middle. A silver compass is in the bottom left.

ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ (AML/CFT)

Βασικές Αρχές Αποφ. ΕΤΠΘ 281/5/17.3.2009

Εισηγητής:
Αντώνιος Βλυσίδης, Ph.D.

Νοέμβριος 2010

Υποχρεώσεις Π.Ι. και Χ.Ο.

➤ Πρέπει να:

- ◆ Εντοπίζουν, προλαμβάνουν, αποτρέπουν και αναφέρουν συναλλαγές, δια των οποίων ενδεχομένως διαπράττονται τα αδικήματα του άρθρου 2 του Ν. 3691/2008
- ◆ υιοθετούν πολιτική αποδοχής νέων πελατών
- ◆ κριτήρια μη αποδεκτού κινδύνου
- ◆ διαμορφώνουν πλήρες συναλλακτικό προφίλ του πελάτη και του πραγματικού δικαιούχου με σκοπό την κατηγοριοποίηση του με βάση τον κίνδυνο ΞΧ και ΧΤ και την λήψη των αντίστοιχων μέτρων δέουσας επιμέλειας.
- ◆ Διασφαλίζουν τη συμπλήρωση των στοιχείων ταυτότητας των υπαρχόντων πελατών και πραγματικών δικαιούχων και υιοθετούν διαδικασίες ελέγχου και επικαιροποίησης των στοιχείων.

Υποχρεώσεις Π.Ι. και Χ.Ο.

➤ Εγκαθιστούν κατάλληλα πληροφοριακά συστήματα για τη διαρκή παρακολούθηση και τον εντοπισμό ύποπτων είτε ασυνήθων συναλλαγών και εξετάζουν με ιδιαίτερη προσοχή κάθε συναλλαγή που μπορεί να συνδεθεί με ΞΧ ή ΧΤ.

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΓΙΑ ΕΧ & ΧΤ

- ◆ Τα ΠΙ προβαίνουν στην διαβάθμιση των πελατών σε τρεις τουλάχιστον κατηγορίες κινδύνου:
 - χαμηλού
 - κανονικού
 - υψηλού
- ◆ Παράμετροι διαβάθμισης του κινδύνου είναι:
 - επαγγελματική δραστηριότητα
 - χώρα προέλευσης του πελάτη
 - συναλλαγές με νέες τεχνολογίες
 - πολυπλοκότητα συναλλαγών
 - χώρα προέλευσης και προορισμού των κεφαλαίων
 - νομικό καθεστώς και χώρα ίδρυσης του νομικού προσώπου
 - πραγματικός δικαιούχος του νομικού προσώπου
 - απόκλιση από το οικονομικό/συναλλακτικό προφίλ του πελάτη
 - όγκος, μέγεθος και είδος των επιχειρηματικών συναλλαγών
 - τομέας δραστηριοποίησης του νομικού προσώπου

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΓΙΑ ΞΧ & ΧΤ

- ◆ **Filtering**, εντοπίζει σε πραγματικό χρόνο πρόσωπα για τα οποία ισχύουν, διεθνώς συνήθως, απαγορεύσεις ή άλλα περιοριστικά μέτρα με βάση τις λίστες της Ε.Ε., ΟΗΕ & τις εγχώριες λίστες
- ◆ **Profiling & transaction monitoring** εντοπίζει ασυνήθιστες συναλλαγές με βάση σενάρια με συγκεκριμένη τυπολογία συναλλαγών, το οικονομικό/συναλλακτικό προφίλ του πελάτη, την αναμενόμενη κίνηση του λογαριασμού, πελάτες που δεν έχουν άμεση επαφή με το ΠΙ, αδρανείς λογαριασμούς που επανενεργοποιούνται

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΓΙΑ ΕΧ & ΧΤ

- ◆ **risk scoring** (κατηγοριοποιεί τους πελάτες με βάση τον κίνδυνο)

κριτήρια κατηγοριοποίησης

- ◆ Χώρα
- ◆ Ιδιότητα (φυσικού η νομικού προσώπου)
- ◆ Οικονομική δραστηριότητα
- ◆ Πηγή εισοδήματος
- ◆ Είδος συναλλαγών
- ◆ Συχνότητα συναλλαγών
- ◆ Ύψος συναλλαγών κ.λ.π.

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΓΙΑ ΕΧ & ΧΤ

Τα μέτρα δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη περιλαμβάνουν:

- ◆ i. Την πιστοποίηση της ταυτότητας του πελάτη
- ◆ ii. Την πιστοποίηση της ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου
- ◆ iii. Την συλλογή πληροφοριών για το σκοπό και τη φύση της συναλλαγής
- ◆ iv. δημιουργία οικονομικού/ συναλλακτικού προφίλ φυσικών και νομικών προσώπων (σκοπός ανοίγματος λογαριασμού, προβλεπόμενη κίνηση του λογαριασμού, είδη συναλλαγών που μπορεί να γίνουν, πηγή των κεφαλαίων που θα πιστώνονται, προορισμός εξερχόμενων εμβασμάτων, μέγεθος και πηγές των εισοδημάτων, περιγραφή της δραστηριότητας του πελάτη.
- ◆ v. άσκηση συνεχούς εποπτείας
- ◆ vi. εξέταση με προσοχή κάθε συναλλαγής που μπορεί να συνδεθεί με ΕΧ
- ◆ **άρνηση παροχής υπηρεσιών, vii.** εφόσον δεν έχουν ικανοποιηθεί οι όροι πιστοποίησης και όταν υπάρχει υποβολή αναφορών στην Ε.Κ., **viii.** όταν το όνομα του πελάτη περιλαμβάνεται στις λίστες

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΓΙΑ ΕΧ & ΧΤ

♦ στοιχεία για την πιστοποίηση της ταυτότητας των φυσικών προσώπων

1. Ονοματεπώνυμο και πατρώνυμο
2. Αριθμός δελτίου ταυτότητας ή διαβατηρίου
3. Εκδούσα αρχή
4. Ημερομηνία και τόπος γέννησης
5. Παρούσα Διεύθυνση κατοικίας
6. Τηλέφωνο επικοινωνίας
7. Ασκούμενο Επάγγελμα και παρούσα επαγγελματική διεύθυνση
8. Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ)
9. Υπόδειγμα υπογραφής πελάτη

♦ Η επαλήθευση γίνεται με πρωτότυπα έγγραφα

- Τα 1 έως 4 βάσει του Δελτίου Αστυνομικής Ταυτότητας
- Τα 5 έως 8 βάσει εγγράφων τα οποία είναι δύσκολο να παραποιηθούν (ενδεικτικά αναφέρονται στην Απόφαση)

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΓΙΑ ΕΧ & ΧΤ

- ◆ Ως «πραγματικός δικαιούχος» νοείται:

Το φυσικό πρόσωπο ή τα φυσικά πρόσωπα

- στα οποία τελικά ανήκει η εταιρεία ή ελέγχεται από αυτά δια του ελέγχου αμέσως ή εμμέσως επαρκούς ποσοστού των μετοχών ύψους 25% τουλάχιστον
- τα οποία ασκούν κατ' άλλον τρόπο έλεγχο στη διαχείριση της εταιρείας

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΓΙΑ ΞΧ & ΧΤ

➤ Κατηγορίες Υψηλού Κινδύνου

- ◆ απαιτείται αυξημένη δέουσα επιμέλεια, ετήσια επαναξιολόγηση, σύνταξη έκθεσης από υπάλληλο, επεξεργασία έκθεσης από C.O., εισήγηση στο Δ.Σ. για λήψη απόφασης.
- ◆ **Μη κάτοικοι**, εφαρμόζονται οι ίδιες διαδικασίες, εξακριβώνονται τα έγγραφα, έλεγχος στοιχείων με το filtering.
- ◆ **Πολιτικώς Εκτεθειμένα Πρόσωπα (ΠΕΠ):** Φ.Π. με σημαντικό δημόσιο λειτούργημα, άμεσοι στενοί συγγενείς τους, πρόσωπα γνωστά ως στενοί συνεργάτες τους. Καθορίζουν εάν ο πελάτης είναι ΠΕΠ, εξασφαλίζουν την έγκριση από Γ.Δ., διαπιστώνουν την πηγή του πλούτου, διενεργούν συνεχή παρακολούθηση
- ◆ **Εταιρείες με ανώνυμες μετοχές:** νομίμων εκπροσώπων και των ατόμων που είναι εξουσιοδοτημένα να χειρίζονται τους λογαριασμούς της εταιρείας, διερευνούν αποκλίσεις πραγματικής και αναμενόμενης κίνησης, ενημερώνονται για κάθε αλλαγή στην ιδιοκτησία, διερευνούν αν δραστηριοποιούνται εδώ η έξω.

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΓΙΑ ΕΧ & ΧΤ

- **Off-shore Εταιρείες:** εντοπισμός πραγματικού δικαιούχου, απαιτείται Είτε δήλωση του νομίμου εκπροσώπου, Είτε πιστοποίηση από αρμόδιο για χρηματοδοτήσεις στέλεχος του ΠΙ. Βεβαίωση από τον νόμιμο εκπρόσωπο για αλλαγές, διερευνούν αποκλίσεις πραγματικής και αναμενόμενης κίνησης.
- **Trust:** όνομα, ημερομηνία σύστασης, ταυτότητα εμπλεκομένων, φύση και σκοπό της σύστασης, δραστηριότητες του σχήματος, πηγή και προέλευση των χρημάτων.
- **Ενώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα:** καταστατικό, άδεια λειτουργίας, πιστοποιητικό εγγραφής και Α.Μ., άτομα με δικαίωμα υπογραφής.
- **Private Banking:** Έγκριση αποδοχής από ανώτερο διευθυντικό στέλεχος, Πιστοποίηση πραγματικών δικαιούχων, Είναι Π.Ε.Π.;; Πηγή των κεφαλαίων, Συνέπεια με το προφίλ.

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΓΙΑ ΞΧ & ΧΤ

- **Άνοιγμα λογ/σμου & συναλλαγές χωρίς φυσική παρουσία του πελάτη:** εξακρίβωση ταυτότητας, συμπληρωτικά μέτρα για τον έλεγχο, πρώτη πληρωμή μέσω λογαριασμού επ' ονόματι του πελάτη σε χώρα Ε.Ε., επιβεβαίωση στοιχείων πελάτη από ΠΠ που λειτουργεί στη χώρα καταγωγής του, λήψη συστατικής επιστολής από τρίτο υπόχρεο πρόσωπο, αποστολή στο ΠΠ των πρωτοτύπων εγγράφων πιστοποίησης ταυτότητας.
- **Διασυνοριακές σχέσεις τραπεζικής ανταπόκρισης:** απαγορεύεται η σύναψη σχέσης με εικονική τράπεζα, επαρκείς πληροφορίες σχετικά με το ίδρυμα, αξιολογούν τους ελέγχους, έγκριση από ανώτερα στελέχη, διευκρινίζουν τις αρμοδιότητες, στους λογαριασμούς πλάγιας πρόσβασης, έχει ελέγξει την ταυτότητα των πελατών που έχουν πρόσβαση.
- **Χώρες οι οποίες δεν εφαρμόζουν επαρκώς τις συστάσεις της FATF:** ανακοινώσεις της FATF, εκθέσεις αξιολόγησης χωρών, κατάλογος χωρών που διαθέτουν πλαίσιο ισοδύναμο με το κοινοτικό, χώρες που χαρακτηρίζονται ως μη συνεργάσιμες ή ως φορολογικοί παράδεισοι, κατάλογοι Ε.Ε., Ο.Η.Ε. και OFAC, χώρες-μέλη της FATF, εφαρμογή σχετικών οδηγιών της Ε.Ε., αρχές του Wolfsberg Group, χώρες που έχουν επικυρώσει τη σύμβαση του Ο.Η.Ε. διακίνησης ναρκωτικών.

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΓΙΑ ΕΧ & ΧΤ

- **Συναλλαγές σε μετρητά:**
 - ✓ εξετάζουν με ιδιαίτερη προσοχή
 - ✓ λαμβάνουν όλα τα στοιχεία προκειμένου να τεκμηριώσουν την αναγκαιότητα εκτέλεσης σε μετρητά
 - ✓ αίτημα ανάληψης >€ 250.000 συνιστάται να αποδίδονται με επιταγή ή έμβασμα.

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΓΙΑ ΕΧ & ΧΤ

- **Απλουστευμένη Δέουσα Επιμέλεια:** ο πελάτης είναι Π.Ι. που εδρεύει είτε στην Ε.Ε. είτε σε τρίτη χώρα με ισοδύναμο καθεστώς, εταιρεία εισηγμένη, επενδυτική εταιρεία, ελληνική δημόσια αρχή ή ΝΠΔΔ, δημ. αρχές ή δημ. οργανισμοί οι οποίοι πληρούν ορισμένα κριτήρια, στη περίπτωση του ηλεκτρονικού χρήματος, εφόσον η νομισματική αξία που είναι αποθηκευμένη στο ηλεκτρονικό απόθεμα, αν αυτό δεν μπορεί να επαναφορτιστεί, δεν υπερβαίνει τα 150 ευρώ ή εφόσον το ηλεκτρονικό απόθεμα μπορεί να επαναφορτιστεί, το συνολικό ποσό των συναλλαγών για ένα έτος δεν υπερβαίνει τα 2.500 ευρώ

ΔΕΟΥΣΑ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΑΠΟ ΤΡΙΤΑ ΜΕΡΗ

- Την τελική ευθύνη να έχει το Π.Ι.
- **τρίτα μέρη θεωρούνται:** τα πιστωτικά ιδρύματα, οι εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, οι εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων και οι ασφαλιστικές εταιρείες.
- ✓ όλες οι πληροφορίες άμεσα διαθέσιμες
- ✓ λήψη στοιχείων απ' ευθείας από τον πελάτη
- ✓ επαλήθευση των στοιχείων ταυτότητας του πελάτη εαν διακοπεί η σχέση με το τρίτο μέρος

Αποφ. ΕΤΠΘ 290/12/11.11.2009

- Ορισμός του βαθμού σπουδαιότητας των επιμέρους υποχρεώσεων των Ε.Ι., των στελεχών τους και των υπαλλήλων τους κατά είδος.
- Ορισμός των κριτηρίων προσδιορισμού και επιμέτρησης των διοικητικών κυρώσεων που επιβάλλονται στα ανωτέρω πρόσωπα στις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από την νομοθεσία (3691/2008 & 281/2009)

Απόφαση ΕΤΠΘ 285/2009

Τυπολογία Ύποπτων Συναλλαγών

- Ενδεικτικός κατάλογος, εμπλουτισμός από Ε.Ι.
- Βασικό εργαλείο για την δημιουργία σεναρίων στα πληροφοριακά συστήματα και τον εντοπισμό ύποπτων συναλλαγών
- Τακτική ενημέρωσή του ώστε να ενσωματώνει σύγχρονες τεχνικές.